

REDACTIONEEL

Alleen voor oude rotten

*Fred Wester**

Een van de hardnekkigste denkbeelden over kwalitatief onderzoek is de vuistregel dat de onderzoeker zo open mogelijk moet beginnen. Dat roept bij menigeen het inzicht op dat kwalitatief onderzoek het meest geschikt is voor jonge kinderen of in ieder geval voor onderzoekers die niets weten van het veld waarop het onderzoek zal gaan plaatsvinden. Zo open mogelijk beginnen. Zo zijn er studenten die een hekel hebben aan methoden en technieken, met name aan statistiek, en die kiezen dan ook voor kwalitatief onderzoek als zij hun afstudeeronderzoek vorm moeten geven. Het liefst over een onderwerp waar ze al jaren vragen over hebben, maar waaraan helaas in de studie weinig aandacht is besteed. Van niks weten als kwalificatie voor kwalitatief onderzoek!

Waar dit misverstand vandaan komt, is moeilijk te traceren, hoewel meestal naar Glaser en Strauss (1967) wordt verwezen, maar die auteurs zijn moeilijk als jonge kinderen of nieuwelingen op hun onderzoeksveld te typeren, laat staan dat ze niet thuis zijn in de methoden en technieken. Natuurlijk is ergens in het boek wel de aanwijzing te vinden om niet van tevoren alle theorie te bestuderen, een model te ontwikkelen en dat vervolgens in je onderzoek te gaan toepassen, maar die aanbeveling staat in de context van de discussie: hoe ontwikkel je nieuwe theorie? Het is geen vast uitgangspunt voor het procesverloop van kwalitatief onderzoek!

Als het gaat om een uitgangspunt voor kwalitatief onderzoek, dan denk ik dat juist het omgekeerde het geval is. Een kwalitatief onderzoeker moet eigenlijk een manasje van alles zijn, goed contact kunnen maken met het veld, makkelijk van vraagstelling kunnen veranderen, eventueel nieuwe wegen in kunnen slaan door andere technieken toe te passen, in de analyse aanknopingspunten kunnen vinden met nieuwe invalshoeken en dat alles achteraf netjes en navolgbaar kunnen onderbouwen. Onderweg durven varen op weinig zekerheden, behalve de ervaring dat alles uiteindelijk op zijn pootjes terechtkomt.

Dat is met name mogelijk als de onderzoeker dus juist veel ervaring heeft in het onderzoeksveld, gebruik kan maken van invalshoeken waar al eerder mee is gewerkt en thuis is in allerlei soorten methoden en technieken, die hij of zij al eerder heeft toegepast op verschillende onderwerpen. Het is niet de naïviteit van het niet-weten, maar de neutraliteit van de veelzijdigheid die als aanbeveling voor kwalitatief onderzoek zou moeten gelden!

* Prof. dr. Fred Wester is hoogleraar communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en voorzitter van KWALON, het platform voor kwalitatief onderzoek. E-mail: f.wester@maw.ru.nl.

Fred Wester

Ruim baan dus voor oude rotten, met veel ervaring op diverse probleemvelden, met verschillende invalshoeken en bekend met een groot aantal variaties in waarnemings- en analysetechnieken.

Die ruime ervaring en veelzijdigheid heb je niet meteen, en is ook niet voor iedereen op te doen op de plaats waar je werkt. Dan zit er niks anders op dan een abonnement te nemen op KWALON, dat je kennis laat maken met de eigenrichting in de zorg, psychodrama in volkswijken en *best practices* in langdurige zorg! Er gaat een wereld voor je open.

Literatuur

Glaser, B.G. & Strauss, A.L. (1967). *The discovery of grounded theory: strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine.